

hans Afgang i dette Dieblif, da ogsaa vote-
rede. Det er vist, at flere af Thingets
Medlemmer stemte for disse Penge til at for-
berede den kirkelige Lovgivning af denne Grund,
saa at man seer, at den blotte Tanke derom
ikke kunde trænge igennem dengang i Rigs-
dagen, uden at en Minister for sit Bedkom-
mende maatte gjøre et Kabinetsspørgsmaal
deraf. Den ærede Minister kom til at ville
hørde de Fortjenester, som han havde tillagt
den sidste Kirkecommission; men jeg troer ikke,
at hvad han ansørte derom slog til. Jeg troer,
som før sagt, at det, som Kirkecommissionen
gik ind paa at tilraade, var Noget, som Alle
i Landet vidste vilde komme, hvad enten Com-
missionen sagde Ja eller Nei dertil, og dette
har ganske vist bidraget til, at Commissionen kom
til det Resultat, hvortil den kom. Naar Ministeren
troer, at disse Betænkninger fra Commissionen,
ogsaa vare komme frem i Befolkningen, havde vand-
ret Landet rundt og der gjort deres Virkning, saa
maa jeg udtale som min Mening, at der i den
almindelige Deel af Befolkningen neppe har
været sporet nogen Virkning deraf, men at
Virkingen kun har været sporet hos de høiere
Stillede, nemlig Regjeringen og de høiere
Geistlige; gik vi ned til Befolkningen, vilde vi
vist finde meget Faa, der kjendte disse Betæk-
ninger. Da jeg omtalte, hvad man maatte
begræde, naar man gav Ministeren Penge til
en Kirkecommission, og at man navnlig, naar
Sagen kom ind her i Thinget, da vanskeligt
vilde kunne gjøre en anden Mening gjældende,
end hvad der kom fra Commissionen, kom den
ærede Minister til at tale om en personlig
Mulighed. Jeg er ikke saa talentfuld, at jeg
kan følge den ærede Minister med Hensyn til
at fremstille en saadan personlig Mulighed, men
jeg vil sige, at naar man betragter Muligheden
om Person, saa er man langt mere berettiget
til at betragte Erfaringen som en Person, til
at sige, at det er Erfaringen, det kommer an
paa, at det er den, vi skulle see hen til. Hvis
den ærede Minister maaskee vil sige, at vi
ikke have nogen Erfaring særligt i denne Hen-

seende, saa siger jeg, at vi have Erfaringen for,
at usejlsomt vil en saadan Kirkecommission
saae det afgjørende Ord; vi have igjennem
Landemoder og paa anden Maade Erfaringen
for os om de Mænds Mening, som vilde
komme til at deeltage i Commissionens Arbejder,
vi have Erfaringen for os af de Udtalelser, som
vi have seet fra Mænd, som Ministeren vistnok
ikke kan unblade at sætte ind i en saadan Com-
mission, at de vilde tilraade at indskrænke i
disse Sager Rigsdagens Virksomhed og Ind-
flydelse saa meget som muligt. Naar Sligt
kommer enkeltvis frem, kan man tilnød af-
værge det; men naar det kommer fra en heel
geistlig Corporation, saa vil det, naar Rigs-
dagen har givet Penge til en saadan Forsam-
ling, blive meget vanskeligt for Rigsdagen at
afværge det. Der er altsaa, troer jeg, ikke her
Tale om nogen personlig Mulighed, men snarere
om en personlig Erfaring, der skal belære os.
For at blive ved Spørgsmaalet om Sogne-
baandets Løsning, da yttrede den ærede Mi-
nister, at han kjendte den nævnte Sag bedre,
men han forandrede det strax til, at han kjendte
den tidligere end vi Andre. Jeg troer dog
at turde sige, at jeg har kjendt den ligesaa tid-
ligt som den ærede Minister eller nogen Anden,
og jeg tør sætte min Virksomhed i denne Sag
lige saa langt tilbage, som den ærede Minister
sætter sin. Jeg veed fuldstændigt, hvorledes
Sagen dengang foregik. Denne Sag vilde
være kommen, da den kom, hvad enten Kirke-
commissionen havde udtalt sig for den eller
ikke. Og jeg skal sige til, at jeg giver min
fulde Anerkjendelse til den Mand, der dengang
var Cultusminister; min Anerkjendelse af ham
som Cultusminister skal jeg give ham
ligesaa varmt som den høitærede Minister; men
jeg beder bemærket: kun som Cultusminister.
Den høitærede Minister brugte en spøgfuld
Bemærkning ligeoverfor mig, da jeg talte om,
at det ikke var forstandigt at dele Menigheden
i Geistlige og Verdslige. Han sagde, han var
ikke lærd nok til at afgjøre dette Spørgsmaal,
men det maa naturligvis være hans Spøg;